

PRAVILNIK

O SPECIJALNIM TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIM REŠENJIMA KOJA OMOGUĆAVAJU NESMETANU I SIGURNU KOMUNIKACIJU DIVLJIH ŽIVOTINJA

("Sl. glasnik RS", br. 72/2010)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se specijalna tehničko-tehnološka rešenja koja omogućavaju nesmetanu i sigurnu komunikaciju divljih životinja, mere zaštite i način održavanja tehničko-tehnoloških rešenja.

Član 2

Specijalna tehničko-tehnološka rešenja mogu biti: ekološki mostovi, namenski izgrađeni prolazi i prelazi, tuneli, propusne cevi, jarkovi, sigurnosni i usmeravajući objekti, riblje staze i liftovi i dr. (u daljem tekstu: ekološki prelazi).

Član 3

Ekološki prelazi određuju se na osnovu analize ekološkog stanja i ugroženosti područja, sastava prirodne vegetacije i kretanja divljih životinja naročito u reproduktivnom periodu, koja se vrši u postupku utvrđivanja uslova zaštite prirode, odnosno procene uticaja na životnu sredinu i čine sastavni deo akta kojim se izdaju uslovi zaštite prirode, odnosno akta kojim se vrši procena uticaja na životnu sredinu, u skladu sa posebnim propisima.

Član 4

Vrste ekoloških prelaza su:

- 1) prelazi za vodozemce i gmizavce;
- 2) prelazi za male divlje životinje;
- 3) prelazi za krupne divlje životinje;
- 4) pejzažni mostovi.

Član 5

Prelazi za vodozemce i gmizavce predstavljaju tunele sa usmerivačima kretanja ka otvoru na oba kraja.

Otvor prelaza iz stava 1. ovog člana može biti kružnog, pravougaonog ili eliptičnog oblika, čiji prečnik varira u odnosu na dužinu tunela, tako što se minimalne vrednosti prečnika kreću od 0,4 do 1,2 m.

Usmerivači kretanja postavljaju se na rub tunela, vertikalno, minimalne visine od 50 cm.

Član 6

Prelazi za male divlje životinje (lasice, jež, vidra, jazavac, lisica, zec, itd.), mogu biti isključivo podzemni prelatzi, okruglog ili pravougaonog oblika, čije se dimenzije prilagođavaju vrsti životinje kojoj su namenjeni, a na obe strane prelaza postavlja se zaštitna ograda, koja sprečava životinjama prilaz na saobraćajnicu i čija minimalna dužina iznosi 100-500 m.

Minimalne vrednosti dimenzija iz stava 1. ovog člana mogu biti od 0,6 m ili 0,6 x 0,6 m (širina puta visina) do 2 m ili 2 x 1,8 m, u slučaju ako dužina iznosi 15-30 m.

Član 7

Prelazi za krupne divlje životinje (divlja svinja, srna, itd.) mogu biti nadzemni i podzemni, u zavisnosti od visinske predispozicije saobraćajnica.

Minimalne dimenzije nadzemnih prelaza iznose 10-20 m, a zaštitna ograda se postavlja sa obe strane do i od početka prelaza. Celom dužinom prelaza postavlja se neprovidna, zatvorena ograda od drvenih oblica ili vertikalnih drvenih letvi (paneli), minimalne visine od 1,4 m, koja eliminiše ili smanjuje negativne uticaje buke i svetlosnih snopova sa saobraćajnice i sprečava pad životinja. Trava i žbunaste vrste biljaka koje se sade na nadzemnim prolazima po svom prostornom zauzeću ne mogu prelaziti 50% od ukupne širine prelaza.

Podzemni prelatzi ustanovljavaju se na osnovu indeksa slobodnog prostora, koji se određuje na osnovu sledeće formule:

$ISP = \frac{\check{S}O \times VO}{D}$ gde je,

ISP = Indeks slobodnog prostora

$\check{S}O$ = širina otvora

VO = visina otvora

D = dužina.

Dimenzija podzemnog prelaza je adekvatno ustanovljena ako je indeks slobodnog prostora jednak ili veći od 1,5. Minimalna visina otvora iznosi 2,5-4 m, a širina 10-20 m. Funkcija ovakvih prelaza efikasna je jedino u slučaju ako se postavi zaštitna ograda.

Podzemni prelatzi ne mogu da služe za odvođenje podzemnih ili atmosferskih voda i nivo prelaza ne može biti trajno pod vodom, pogotovo tokom perioda migracije.

Nadzemni prelazi imaju prednost u odnosu na podzemne, ali ako se izvrši adekvatno dimenzioniranje i održavanje okoline sa istom efikasnošću mogu se postavljati i podzemni prelazi.

Član 8

Pejzažni mostovi omogućavaju prelaz divljih životinja i njihova osnovna funkcija je očuvanje integriteta ekološki značajnih područja koja su ispresecana. Preporučena minimalna širina pejzažnih mostova iznosi 40 metara.

Izgradnja pejzažnih mostova je opravdana u slučaju da se prilikom trasiranja saobraćajnica ne mogu zaobići ekološki značajna područja.

Član 9

Ekološki prelazi označavaju se informativnim znakom izrađenim u skladu s posebnim propisima, a mogu biti postavljeni uz saobraćajnicu, na sam prelaz ili na udaljenosti od 300 m od prelaza.

Ekološki prelazi se održavaju na način kojim se trajno obezbeđuje njihova namena, njihovo nesmetano korišćenje i zaštita migratornih vrsta, a održavanje vegetacije u optimalnom stanju vrši se u radijusu od najmanje 300 metara od ekološkog prelaza.

Član 10

U cilju zaštite migratornih vrsta, elektrane na vetar iznad 50 MW instalisane snage treba da budu opremljene tako da obezbede kontinualno praćenje prelaza ptica i slepih miševa iznad teritorije koju zauzima elektrana na vetar.

Član 11

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".